

Kmečka trgovina

Trgovina s sadjem

Iz poročila Sadjarske informacijske pisarne v Mariboru:

Tudi v tem tednu trgovci niso veliko nakupovali sadja, ker pač še nimajo novih uvoznih dovoljenj za Nemčijo, stara dovoljenja so pa že izčrpana. Kolikor se je pa sadja nakupilo, so ga trgovci spravili v skladišča. Cene sadju so bile neizpremenjene, pri kmetih se sadje nikjer ni nakupovalo izpod 2.50 din. Pri Sv. Lenartu je bila pred kratkim cena jabolka pri kmetih še vedno 2.85 do 2.90 din za 1 kg. Cena jabolka na mednarodnih trgih je jako čvrsta in vlada na večjih mednarodnih tržiščih naravnost veliko pomanjkanje jabolka, tako da bomo brez skrbi lahko vsa zimska jabolka prodali po zelo ugodnih cenah. Na inozemskih tržiščih vlada zelo veliko zanimanje in povpraševanje za našim sadjem. Seveda še sedaj zimska jabolka niso godna za obiranje in prodajo in je iz tega ozira zelo prav, da v tem času ni na razpolago veliko izvoznih dovoljenj. Želeli je samo, da bi v bodoče Beograd dajal jasnejše in točnejše informacije o sadni trgovini, stanju marke in o vsebini sklenjenih pogodb, da bi se temu primerno ravnali. Velika krivica nad našim narodom je tudi v tem, da se ne izdajajo tiskovine v slovenščini, kar dela velike preglavice predvsem sadnim kontrolorjem. Člen 3. ustave se je prezrl.

Potreba kratkoročnih kreditov

Da je v trgovini s kmetijskimi pridelki toliko negotovost in popustljivost od strani kmetov pri cenah, je v veliki meri krivda v tem, ker kmetje še vedno ne dobe na razpolago kratkoročnih posojil. Ker pa denarne stiske tirajo kmeta v obupen položaj, pač da svoje pridelke za vsakršno ceno, ki mu jo kdo nudi. Primer: Kmet v Slov. Bistrici je v hudi denarni stiski in sklence prodati del gozda, ki je vreden okrog 50.000 din. Kupci, videč, da je kmet v stiski, mu nudijo samo 20.000 din, upajoč, da se bo kmet pod silo razmer vdal. V stiski se kmet obrne na posojilnico, ki je bila baš preosnovana v osehju. Ta mu priskoči na pomoč ter mu posodi 20.000 din za tri mesece. Kmet se reši in ker ni v stiski, prodaja končno gozd za 50.000 din ter v treh mesecih z obrestmi vred vrne posojilo. Tako mu je posojilnica rešila 30.000 din. Koliko je takih in podobnih primerov po deželi in koliko narodnega bogastva bi se prihranilo, ko bi posojilnice spet enkrat začele podeljevati vsaj kratkoročna posojila. Ponekod bi to posojilnice že tudi lahko storile, samo, da vsemogočni posojilnični tajniki s par možni tako rekoč sede na denarju, namesto da bi ga dali med ljudstvo. V tem je tudi krivda, da se novejša sanacija naših posojilnic med ljudstvom prav nič ali pa zelo malo pozna.

Prekupčevanje z mlekom

V mariborski okolici se opaža, da razni prekupčevalci z mlekom kupujejo mleko po deželi po 40 do 60 par za liter, katerega potem z velikim dobičkom prodajajo v mestu. Pri tem niso podvrženi nobenemu davku, dočim mora kmet plačati davek, enako tudi obrtnik. Rešitev tega bi bila, če bi mestna uprava zgradila veliko mlekarino, kot jih imajo n. pr. mesta po Nemčiji, kamor bi kmetje potem svojih organizacij oddajali mleko. En kmet v vasi bi pobral mleko od vseh ostalih, ga zapeljal v mesto in izročil mlekarji, od koder bi čisto higiensko mleko dobivale stranke. Dolder take mlekarne ni, bi bilo umestno, da bi vsaka vas določila skupnega prevzemnika mleka, ki bi bil tudi odgovoren za čistočo mleka, ter ga potem razpečaval strankam po mestu. Le na ta način se bodo dale preprečiti sedanje nezdrave razmere v mlečni trgovini.

Zakaj je Italija prepovedala uvoz živine

Znano je, da je italijanska vlada prepovedala uvoz živine. Rok prepovedi ni določen, toda trdi se, da je prepoved mišljena do konca leta. Uvoz živine je zabranjen zaradi tega, ker je imela Italija letos zelo slabo letino krme, zaradi česar bodo italijanski kmetje prisiljeni prodati večjo količino živine kot v normalnih letih. Če bi bil istočasno še dovoljen uvoz živine, bi cene živini v Italiji močno oslabele. Na ta način pa je italijanskemu kmetijstvu zajamčena za živino višja cena. Toda jasno je, da bo na ta način Italija črpala kapital in da bo prihodnje leto italijan-

ski potreba živinskega uvoza še večja kakor doslej. Sprčo tega so italijanski industriji in izvozniki mišljenja, da bi italijanska vlada storila boljše, če bi dovolila še nadaljni uvoz živine, hkrati pa uvozila tudi večjo količino krme. S prevetkim klanjem domače živine se uničuje kapital, a obenem bo oškodovana italijanska industrija, katere izvoz bo seveda zaradi zmanjšanja uvoza padel.

Kako je na žitnem trgu

Pred nekoliko dnevi so bili uradno objavljeni podatki o cenitvi letošnje naše žetve pšenice. Ta znaša 27.461.528 mq. Ako se upošteva za nepreiskrbljene po osebi 120 kg letno in potrebno količino za jesenske posevke vsega 21.000.000 mq, preostane presežek 6.461.528 mq. Ta presežek pšenice po vesteh Jugoslovanskega Kurirja ne bo v celoti izvožen, ker se bo pričelo z zbiranjem zlatih rezerv pšenice. Za rezervo se bo letošnje leto porabilo približno 1.500.000 mq. Letošnja letina pšenice je tako v kvalitativnem kakor tudi kvantitativnem pogledu ena najboljših od letine 1922 in sta letini 1928 in 1936 kvantitativno letošnje letino pšenice prekašali. — V zasebnem trgovskem prometu s pšenico se giblje cena od 147 do 157 din za 100 kg. Prizad je svoje nakupne cene ohranil na dosednji višini, vendar pa zadnje čase kupuje le manjše količine. Največ pokupijo pšenice vojvodinski mlini. — Letina koruze se je po zadnjem izdatnem deževju zelo popravila ter se pričakuje dober pridelek. Zaradi tega je cena koruze, ki je bila pred nekaj tedni zaradi suše še zelo visoka, popustila. Stara koruza se prodaja sedaj po 130 din za 100 kg.

Zaposlenost v vsej državi zadovoljiva

Za našo notranjo trgovino je zelo važna zaposlenost delavstva. Ta je sedaj, kakor dokazujejo podatki, ki jih je objavil Osrednji urad za zavarovanje delavcev, zelo zadovoljiva. Po teh podatkih je narastlo število zaposlenega delavstva od maja na junij za 17.927, v primeri z junijem lanskega leta pa celo na 46.236 ljudi. Koncem junija je bilo v vsej državi zaposlenih 742.144 pri Osrednjem uradu zavarovanih delavcev. To je rekordno število, ki ga v naši državi še nismo imeli. Ta rekord najbolj nazorno dokazuje, da je sedaj v naši državi pod modro gospodarsko politiko vlade dovolj dela in kruha za vsakogar.

Hmelj

Obiranje hmelja v naših krajih je končano. Letošnji pridelek je po kakovosti in barvi odličen, količina pa ne zadovoljuje. Računalo se je, da bomo nabrali okoli 15.000 stotov hmelja, izgleda pa, da ga bo za tisoč stotov manj. Kupčija pa se polagoma razvija in vedno več trditi

pričenja z nalcupovanjem letošnjega pridelka. Tudi cene so se že bolj izoblikovale ter se sedaj plačuje 1 kg po 22 do 25 din. — Na Češkem se vrši kupčija v vedno večjem obsegu. Največ povpraševanja pa je za gladko zeleno blago, katerega pa bodo imeli čehi letos bolj malo, ker so obirali hmelj v neprestanem deževju. Za letošnji pridelek se plačuje v zatcu 16 do 20 čeških kron, kar je po naše 18 do 24 din za 1 kg.

Goveja živina

Zaradi nesrečne silnavke se nadaljuje zastoj v trgovini z živino. En sejem za drugim se uklinja. Zadnji teden je bilo le še par sejmov. Tudi izvoz živine v inozemstvo je večinoma ukinjen. — Na sejmiših so bile dosežene sledeče cene: Ptuj: vol 5, 4 in 3.50 din, telice 5, 4 in 3.25 din, krave 4.70, 3.50 in 2.40 din. — Stična: vol 4.75, telica 5.50 din, konji 5 din, ovce 4 din, koze 4 din, krave za plemo 4 din, klavne 3 din, telice za plemo 5 din, telice za mesarje 5.25 din, biki za mesarje 3 din za 1 kg žive teže.

Trgovina s svinjami

Na svinjski sejem v Ptuj je bilo prignanih 89 svinj in 86 prašičev, prodanih pa je bilo 77 komadov. Cene so bile naslednje: pršutarji 7 do 7.75 din, debele svinje 8 din, plemenske svinje 6.75—7 din za 1 kg žive teže. Mladi prašiči 6 do 12 tednov stari 90 do 145 din za glavo.

Mariborski trg

Na trg v soboto, 3. septembra, so kmetje pripeljali 18 voz in 174 vreč krompirja, ki se je prodajal po 0.75 do 1.50 din, štiri voze in 58 vreč čebule, 1 kg 2—3 din, šest voz zelja komad 0.50 do 4 din, kisel zelje 1 kg 4 din, kumarce komad 0.25—0.75 din, paprika 6—10 komadov 1 din, karfiola komad 1—6 din, ohrovt komad 0.50 do 2 din, hren 1 kg 8—9 din, buče komad 0.50 do 2.50 din, paradižniki 1 kg 2—4 din, peteršilj šopek 0.50—1 din, glavna solata komad 0.50 do 1 din, endivija komad 0.50—1.50 din, radič kup 1 din, špinaca kup 1 din, vrtno korenje kup 0.50 do 1 din, koleraba komad 1 din, fižol v stročju kup 1 din, luščen grah 1 kg 10 din, majaron šopek 1—2 din. Jabolka 1 kg 2—8 din, hruške 5 do 10 din, slive 8—10 din, breskve 4—14 din, maline liter 3.50—4 din, črnice liter 3 din, grozdje 1 kg 6—12 din, luščeni orehi 36—38 din. Na trgu je bilo devet vreč pšenice po 1.75—2 din, osem vreč rži 1.50—1.75 din, osem vreč ječmene 1.25—1.50 din, 12 vreč koruze 1.50—1.75 din, osem vreč ovsu 1 din, šest vreč prosa 2.25 din, šest vreč ajde 1.50 din, 14 vreč fižola 1.50—2.50 din. Mleko je bilo po 1.50—2 din, smetana 10 din, surovo maslo 1 kg 24 din, čajno maslo 28—32 din, domač sir 8—10 din, jajca komad 0.50 do 1 din. Prinešeno je bilo: 204 kokoši po 18 do 25 din, 1066 piščancev par 18—50, 10 gosli 30—40 din, 22 rac 12—18 din, 28 domačih zajcev 5 do 35 din. Špeharjev zaradi parkljevke in silnavke ni bilo na trgu, prav tako tudi ne krme.

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Mati noče izpolniti obljube in izročiti posestva. A. V. P. 9. Ko Vam je pred leti umrl oče, Vas je mati pregovorila, da ste se odpovedali dedni pravici, ker Vam je obljubila, da bo izročila posestvo bratu (ko bo vojaščinsko prost), ki da bo Vam izplačal polovico vrednosti. Brat je pa preje umrl, na kar je mati obljubila posestvo izročiti Vam čez dve leti. Ti dve leti sta minuli, Vi ste se poročili, pomagali z možem obdelovati posestvo, mati si je pa medtem premislila ter Vam posestva noče izročiti. — Dogovor, da se hoče skleniti pogodba v bodoče, je le tedaj obvezen, ako so poleg časa sklepanja določeni tudi bistveni deli pogodbe. V Vašem primeru očitno se niste vnaprej določili prevzemne cene ter Vaših protidajatev. Ne glede na to je treba zahtevati izvršitev takih obljub najpozneje v enem letu po pogojenem času, sicer pravica preste. V kolikor pa bi obljuba vsebovala kako daritev, bi bila — ker ni bilo takojšnje prepodaje — obvezna le, ako bi bila sklenjena v obliki notarskega zapisa. Tako torej ne boste mogli zahtevati izročitve posestva. Pač pa ste upravičeni zahtevati od matere povrnitev tiste škode, ki ste jo utrpeli, ker ste se z ozirom na materine obljube odpovedali svoji dedni pravici po pokojnem očetu. Po zakonu bi bili podedovali tri osmine očetove zapuščine, tako da morete zahtevati vrednost dediščine in vrednost

haskov, ki bi jih bili doslej imeli od nje. — V kolikor sta z možem pomagala obdelovati posestvo, sta upravičena zahtevati primerno plačilo, ako sta delala v pričakovanju, da Vam bo mati izročila posestvo in se pričakovanje ne izpolni. Vrednost materinega posestva potem takem ni merodajna. Delo se vama ima plačati kakor se povprečno plačuje drugim delojemalcem v Vašem okolišju. Seve je treba odšteti vrednost eventualnih protidajatev (stanovanja, hrane, ako sta jo dobivala od matere, odnosno pridelkov, ki sta si jih morda pridržala).

Kuhanje žganja iz bezgovih jagod. F. D. Iz bezgovih jagod se kuha žganje enako kot n. pr. slivovko. Jagode obrbite ko so zrele (dobro črne), denite jih v kak sod, kjer naj bodo brezračno zaprte ter naj prevro, nato jih pa destilirajte. Ker vsebujejo te jagode le malo sladkorja, tudi alkohola ne bo mnogo; iz 100 kg jagod boste nakuhal približno pet litrov žganja.

Izbira med kmetijskimi šolami. Anton T. Radi bi vedeli, dali je »ugodnejša« kmetijska šola pri Sv. Juriju ali ona v Mariboru (imenuje se vinarska in sadjarska šola). V šoli pri Sv. Juriju traja pouk eno leto, odnosno dve zimi po pet mesecev, v Mariboru pa dve leti. V glavnem se v obeh šolah poučujejo isti predmeti, v Mariboru nekaj več in v večjem obsegu. Za hrano, stanovanje in pouk se v obeh plačuje 300 din mesečno, stipen-

distom (štipendije dajejo okrajni kmetijski odbori in banska uprava) se ta znesek sniža. Za sprejem je treba prositi v Mariboru do 15. julija vsakega leta, pri Sv. Juriju pa, kjer prične letos 3. novembra petmesečna zimska šola, ki se bo v prihodnjem letu nadaljevala, do 1. oktobra.

Davčna uprava neopravičeno rubi poroka. Mihael 2. Naprav Posojilnici ste prevzeli poroštvo za gotov dolg. Dolžnik je najel še nadaljnja posojila, za katera so pa jamčili drugi poroki. Vse terjatve je prevzela Priv. agrarna banka, kateri pa dolžnik ničesar ne plačuje. Na poziv davčne uprave ste plačali 450 din, sedaj pa Vas rubijo brez kake odškodnine ali praddhodnega poziva še za 1400 din. — PA. — Vrednobil s terjatvijo Posojilnice hkratu vse s to terjatvijo zvezane pravice in radi tega jamčite sedaj njej — seve v istem obsegu (le za določeni znesek) kakor prej Posojilnici. Poroka je moči vsekakor tožiti, kadar glavni dolžnik na upnikov sodni ali izvensodni opomin ne izpolni svoje obveze. Le ako bi bili Vi prevzeli poroštvo izrecno le za primer, če bi bil glavni dolžnik nesposoben plačati, bi morala upnika čakati še eventualne brezuspešnosti izvršbe zoper glavnega dolžnika. Potem takem morate plačati anuiteto, v kolikor odpade na tisti znesek dolga, za katerega ste prevzeli poroštvo; nikakor pa niste dolžni plačati kaj več, čeprav poroki, ki so prevzeli poroštvo za druge zneske, odnosno nadaljnje dolgove, ničesar nimajo. Zoper rubež se pritožite na finančno ravnanje Ljubljani, zlasti ako so Vas rubili brez izvršilnega naslova. — Glavni dolžnik Vam mora povrniti vse, kar ste zanj plačali ter smete — čim ste si zoper njega pridobili izvršilni naslov (sodbo ali poravnavo) — poseči tudi na njegovo posestvo, ako premožna imovina ne zadošča za poplačilo Vaše terjatve. Ne držite pouk, ki so Vam ga dali, češ, da morate par let plačevati anuitete in potem šele boste mogli gnati dolžnikovo posestvo na dražbo. Velja le ta utesnitev, da se za poplačilo denarne terjatve, ki brez pripadkov ne presega zneska 1000 din, sme dovoliti prisilna uprava ali prisilna dražba nepremičnine šele tedaj, ko upnik verjetno izkaže, da izvršba na dolžnikovo premoženo imovino ni privedla do popolnega plačila njegove terjatve, ali če upnik verjetno izkaže, da nima dolžnik nobene premožne imovine ali pa, da ima samo tako premoženo imovino, iz katere se očitno ne bodo mogle poplačati upnikove terjatve.

Priziv zoper sodbe v malotnih stvareh (do 500 dinarjev). Isti. V gornji stvari, ki spada med malotne, ker vrednost spornega predmeta ne presega 500 din, žal ne morete pobijati sodbe prvega, to je okrajnega sodišča ne radi pomanjkljivosti postopka, ne radi napačne dokazne in pravne ocene. Dopusten je namreč priziv zoper take sodbe le iz ničnostnih razlogov; ti so poda-

ni le: 1. če je sodeloval pri odločbi sodnik, ki je bil po zakonu izključen od sodniškega poslovanja v dotikni pravni stvari ali glede katerega je sodišče odločilo, da je opravičeno odklonjen; 2. če ni bilo pravdno sodišče predpisno sestavljeno; 3. če je izreкло sodbo sodišče, ki ni moglo niti z izrečnim sporazumom strank postati pristojno za to pravno stvar; 4. če ni bila dana stranki z nezakonitim postopanjem, zlasti z opustitvijo vročitve (vabila k naroku), možnost, razpravljati pred sodiščem; 5. če stranka v postopanju celo ni bila zastopana, ali če je ni zastopal zakonit zastopnik, ako ji je bil tak potreben, kolikor ni bilo pravdno postopanje po predpisu zakona odobreno naknadno; 6. če je bilo razsojeno o stvari, glede katere redna pravna pot ni dopustna, ali o kateri pravda že teče ali o kateri je bilo že pravnomočno odločeno; 7. če je bila javnost neopravičeno izključena; 8. če so priložile stranke ali njih zastopniki zoper predpis § 273, tretjega odstavka, sodnim listinam omutke za razpravne zapisnike; 9. če je sestavljena sodba s takimi nedostatkami, da je ni moči zanesljivo preizkusiti; če je izrek sodbe v nasprotju sam s seboj; če niso navedeni za odločbo nikakršni razlogi in se ti nedostatkami ne dajo odstraniti niti s popravno sodbo, ki bi jo odredilo prizivno sodišče.

Plačilo za smuč. I. P. Januarja ste po naročilu izdelali par smuč. Naročnik Vam jih je že dan po prevzemu prinesel nazaj obdrgnjene in pokvarjene in zahteval druge. V reklamne svrhe ste to storili. A 16. marca je kupec tudi te druge smuče prinesel nazaj ter zahteval s tožbo vrnitev kupnine ali napravo novih. Izvedenec je podal mnenje, da so smuče »za nič« le zaradi uporabljanja, odnosno obrabe. Sodišče pa se je postavilo na stališče, da morajo ostati smuče vsaj pol leta »nepoškodovane«. — Stališče sodišča se tudi nam ne zdi povsem pravilno. Stvar se je očitno premalo temeljito obravnavala, ali pa Vaše poročilo ni dovolj točno. Ali se je ugotovilo, kaj je kupec s smučmi počel? Ali jih je primerno rabil ali pa morda nestrokovnjaško, se kam zaletel ali podobno? V kakem stanju so sedaj smuče, odnosno kake hibe imajo? Po zakonu jamčite za to, da ima izdelek lastnosti, ki so bile izrecno pogojene ali se običajno pri njem domnevajo in da ga je moči redno rabiti, odnosno upotrebiti po naravi posla ali sklenjenega dogovora. Le pri bistvenih hibah, zaradi katerih je izdelek neraben ali ki nasprotujejo izrečnemu pogoju, sme naročnik odstopiti od pogodbe. Ako tega ne, ali ako hibe niso niti bistvene, niti proti izrečnemu pogoju, sme zahtevati izboljšanje, ako ne bi bilo treba za to neprimernih potroškov, ali primerno zmanjšanje plačila. Za izboljšanje mora določiti izdelovalcu primeren rok z izjavo, da odklanja izboljšanje po preteku tega roka.

čani se bodo maščevali. — Strelji so zagrmeli, prvi ranjenci so zaječali in se zgrudili.

Tudi ribič, ki je učil Matjažka in Tinčka jadрати, je omahnil med prvimi. Dečka sta bila sprva močno vznemirjena. Potem pa je planil Tinček h krmilu, Matjažek pa je pograbil ribičevo puško, počenil za jambor, pomeril in ustrelil. Dobro je zadel! Videl je, da je nekdo na galetji omahnil.

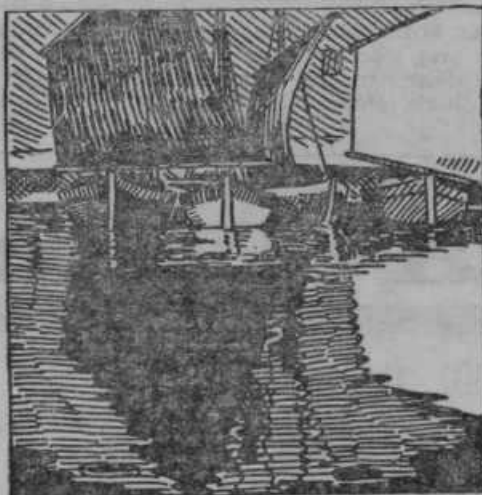
(Dalje prihodnjik)

Našim malčkom

Matiažek

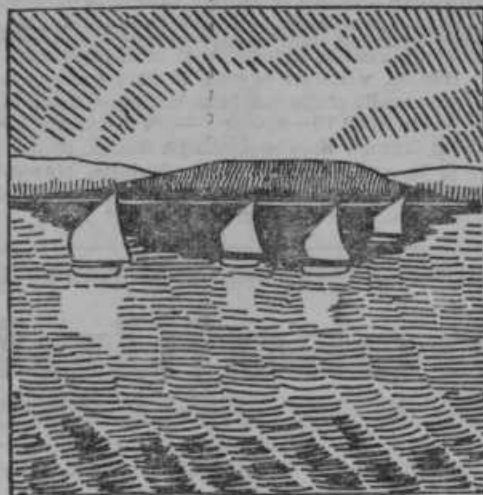
Junaškega Slovenca povest v slikah

Toda Uskoki niso mirovali. V luki so se pozibavale ribiške jadrnice. Čas za lov je bil ugoden, zato so se nemudoma odpravili na lov. Bali so se, da jih prehitijo Čožoti, grabežljivi tujci z nasprotne obale.

35

Razvili so bela jadra in zapluli. Jadrnice so brzele kot galebi. V vseh čolnih je vla-

dalo veselo razpoloženje. Veselili so se lova in lepega, sončnega dne.

Tedaj pa je priplula iz zasede benečanska galeja, ladja na vesla, ki je bila zelo okretna, hitra in prav nič odvisna od vetra. Uskoki so vedeli, kaj to pomeni: Bene-

Moric: »Ishak, phofej, khaj imam shtaj f rokhi?«

Izak: »Eno uš.«

Moric: »Nhi rhes; dve imam.«

Premetenec

»Mihec, veš kaj! Igrajva zverinjak. Jaz bom opica, ti me boš pa pital s tisto potico, kdaj si dobil od tete. Hočeš?«